

ОБРАЗАЦ ЗА ПРИМЕДБЕ И СУГЕСТИЈЕ

НА НАЦРТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2021. ДО 2035. ГОДИНЕ И ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2021. ДО 2035. ГОДИНЕ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Име и презиме: Драган Ранђеловић

Назив правног лица (ако постоји): Друштво младих истраживача Бор

Контакт телефон: 064 2309601

Е-пошта: kancelarija@mibor.rs

Адреса (опционо): 3. Октобра 71, 19210 Бор

Датум: 28.4.2021.

1. Примедбе и сугестије

НАЦРТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2021. ДО 2035. ГОДИНЕ

1. У Поглављу 1.3.4. Улога Просторног плана у управљању просторним развојем Републике Србије, на страни 26, у пасусу о значају просторног планирања у системима развојних политика додати:

- регионални и локални демографски развој.

2. У поглављу о ефектима у делу 1. Заштита и коришћење природних ресурса, на страни 26., додати:

- директни позитивни ефекти одрживог развоја локалних заједница

3. У поглављу о ефектима у делу 2. Становништво и социјални развој, на страни 27., додати:

- директни позитивни руралног развоја на просторима експлоатације минералних сировина и обновљивих извора енергије

4. У поглављу 3. Развој индустрије и туризма, на страни 27., додати:

- побољшање квалитета ваздуха у агломерацијама и заштита животне средине.

5. У поглављу 5. Заштита животне средине и наслеђа, на страни 27 - 28., додати:

- директни позитивни ефекти санације депонија рударског отпада, ремедијација и рекултивација угроженог, оштећеног и деградираниог земљишта и чишћење и ревитализација загађених речних токова.

- директни позитивни ефекти на здравље становништва и квалитет живота и демографски опоравак руралних подручја

6. У делу 1.3.4. Улога Просторног плана у управљању просторним развојем Републике Србије - Реализација планских концепција и решења по областима у ППРС имаће следеће кључне ефекте на унапређење просторног развоја Републике: 3. Развој индустрије и туризма - додати: директни позитивни ефекти развоја индустрије кроз развој циркуларне и зелене економије биће и у заштити животне средине и одрживом развоју

7. У делу 1.4. УТИЦАЈИ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ И ОКРУЖЕЊА НА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, 1.4.2. Привредни раст, структурне промене у посткризног периоду и спроведене реформе, допунити колико се заостаје у димензији (3) еколошка оријентисаност („зелена“ економија)

У овом делу додати да су кључни реформски приоритети за бржи раст српске привреде у наредном периоду и већа еколошка оријентисаност („зелена економија“)

8. У поглављу 1.4.2. Привредни раст, структурне промене у посткризном периоду и спроведене реформе у Табели 1: Промене у структури БДВ 2009-2015-2019. на страни 32, додати колону:

- рударство

9. У поглављу 1.6. ОПШТА ОЦЕНА СТАЊА ПО ОБЛАСТИМА 1.6.1. Општа оцена стања заштите и одрживог коришћења природних ресурса 1.6.1.1. Општа оцена стања пољопривредног земљишта и пољопривреде 1.6.1.1.1. Анализа и оцена стања, Табела 2. Структура земљишног покривача Републике Србије на страни 43, **дати податке о површини земљишта које је заузето површинским коповима, рударским депонијама и које је деградирано рударским активностима и угрожено, загађено и деградирано рударством.**

10. У поглављу 1.6. ОПШТА ОЦЕНА СТАЊА ПО ОБЛАСТИМА 1.6.1. Општа оцена стања заштите и одрживог коришћења природних ресурса 1.6.1.1. Општа оцена стања пољопривредног земљишта и пољопривреде 1.6.1.1.1. Анализа и оцена стања, на страни 43, у реченици “Веома опасну дугорочну тенденцију коришћења земљишта у Србији представља прекомерно заузимање пољопривредних површина за...” додати “...отварањем рударских копова и депоновањем рударског отпада на неуређеним депонијама, напуштене рударске депоније, ширење загађеног и деградираног земљишта емисијом отпадних гасова и прашине из рударства и индустрије, загађивање и деградирање приборног земљишта загађеним рекама.”

11. У поглављу 1.6. ОПШТА ОЦЕНА СТАЊА ПО ОБЛАСТИМА 1.6.1. Општа оцена стања заштите и одрживог коришћења природних ресурса 1.6.1.1. Општа оцена стања пољопривредног земљишта и пољопривреде 1.6.1.1.1. Анализа и оцена стања, на страни 46,: **Нису приказане антропогено измењене површине проширењем површинских копова у Бору и Мајданпеку, отварањем новог рудника Чукару Пеки код Бора и приобаља Борске реке и Великог Тимока насуте пиритном јаловином као и површине заузете напуштеним рударским депонијама.**

12. У поглављу 1.6. ОПШТА ОЦЕНА СТАЊА ПО ОБЛАСТИМА 1.6.1. Општа оцена стања заштите и одрживог коришћења природних ресурса 1.6.1.1. Општа оцена стања пољопривредног земљишта и пољопривреде, 1.6.1.1.2. Оцена потенцијала и ограничења, у делу о ограничењима, страна 48., допунити: **Ширење рударских копова и депонија рударског отпада као и загађење ваздуха, вода и земљишта из рударства и металургије.”**

13. У поглављу 1.6. ОПШТА ОЦЕНА СТАЊА ПО ОБЛАСТИМА 1.6.1. Општа оцена стања заштите и одрживог коришћења природних ресурса 1.6.1.2. Општа оцена стања шума, шумског земљишта, шумарства и ловства 1.6.1.2.1. Анализа и оцена стања, страна 48 - 49., **Додати податке о сушењу шума због загађеног ваздуха.**

14. У поглављу 1.6.1.3. Општа оцена стања вода и водопривредне инфраструктуре 1.6.1.3.1. Анализа и оцена стања 1.6.1.3.1.1. Водни ресурси и водни режим, страна 53., додати **(приказати) стање граничних водотокова Велики Тимок, Нера...**

15. У поглављу 1.6.1.3. Општа оцена стања вода и водопривредне инфраструктуре 1.6.1.3.1. Анализа и оцена стања 1.6.1.3.1.2. Водно земљиште, страна 54., додати: **Водно земљиште је угрожено рудничким отпадним водама, процедурним водама са активних и напуштених депонија рударског отпада као и отпадним водама из индустрије.**

16. У поглављу 1.6.1.3. Општа оцена стања вода и водопривредне инфраструктуре 1.6.1.3.1. Анализа и оцена стања 1.6.1.3.1.3. Водопривредна инфраструктура, страна 54., додати: **Снабдевање водом рударства и управљање рудничким отпадним водама.**

17. У поглављу 1.6.1.4. Општа оцена стања минералних сировина и рударства 1.6.1.4.1. Анализа и оцена стања, 1.6.1.4.1.2. Металичне минералне сировине, страна 58., први пасус додати: **У току отварање рудника Чукару Пеки са новом флотацијом и јаловиштима флотацијског отпада, код Бора, проширење површинских и подземних копова у Бору и околини и Мајданпеку, прошрење флотације и флотацијског јаловишта у Мајданпеку што је довело**

до загађења реке Пек, проширују се капацити металургије у Бору.

18. У поглављу 1.6.1.4. Општа оцена стања минералних сировина и рударства 1.6.1.4.1. Анализа и оцена стања, 1.6.1.4.1.5. Сектор рударства, страна 60, у последњем пасусу поглавља додати:

Узроци проблема су:

- напуштене депоније рударског отпада,
- непоштовање закона и стандарда,
- недовољна сарадња власника рударских права и објеката са локалним становништвом,
- непримењивање мера заштите животне средине приликом затварања рудника,
- изостанак рекултивације и ремедијације угроженог, загађеног и деградираног земљишта емисијама прашине и отпадних вода из рудника,
- Загађене реке и уништен живи свет у њима и њиховом приобаљу.

19. У поглављу 1.6.1.4. Општа оцена стања минералних сировина и рударства 1.6.1.4.2. Оцена потенцијала и ограничења, страна 60., у поглављу пасусу “Ограничења, додати: **Недостатак законске регулативе о укључивању јединица локалне самоуправе и локалног становништва у процесе одлучивања о управљању минералним сировинама, неразвијена друштвена свест о еколошким и економским последицама рударења по локалном становништву, нетранспарентно и централизовано прикупљање и утрошак средстава рудне ренте и њено ненаменско коришћење, одсуство институционалног реаговања на захтеве локалног становништва, недовољно улагање у локалне заједнице којима су угрожени економски интереси локалног становништва рударењем, избегавање примене БАТ технологија у рударству од стране иностраних компанија.**

Брисати “ **насељеност простора у зонама експлоатације минералних ресурса**” *Оваква констатација је неприхватљива.*

20. У делу 1.6.3. Општа оцена стања регионалног развоја, индустрије и туризма, 1.6.3.3. Општа оцена стања развоја индустрије, 1.6.3.3.1. Анализа и оцена стања у главне проблеме индустрије убројати и: **спора примена принципа циркуларне и зелене економије.**

21. У део 1.6.3.4. Општа оцена стања развоја туризма, 1.6.3.4.2. Оцена потенцијала и ограничења, додати као антропогене потенцијале: **подршка развоју планинског, руралног, еколошког туризма - зеленог туризма**

22. У поглављу 1.6.5. Општа оцена стања животне средине, наслеђа, предела, климатских промена и катастрофа 1.6.5.1. Општа оцена стања квалитета животне средине 1.6.5.1.1. Анализа и оцена стања 1.6.5.1.1.1. Квалитет ваздуха, стране 113 - 114), први пасус о узроцима загађења допунити: **непоштовање закона и стандарда о емисијама отпадних гасова и прашине у ваздуху, неизграђене институције које се баве заштитом ваздуха, нису разграничена надлежности државе и локалних заједница, недовољна информисаност грађана, недовољно укључивање јавности у процесе доношења одлука о заштити ваздуха.**

23. У поглављу 1.6.5. Општа оцена стања животне средине, наслеђа, предела, климатских промена и катастрофа 1.6.5.1. Општа оцена стања квалитета животне средине 1.6.5.1.1. Анализа и оцена стања 1.6.5.1.1.1. Квалитет ваздуха, стране 113 - 114), **Нису коришћени годишњи извештаји и оцене квалитета ваздуха у агломерацијама за 2019. и 2020. годину које је сачинила Агенција за заштиту животне средине по којима је дошло до погоршања квалитета ваздуха.** Видети: http://www.sepa.gov.rs/download/izy/Vazduh_2019.pdf, http://www.sepa.gov.rs/download/Izvestaj_2019.pdf. **Изостављање ових подата доводи до погрешног планирања. ПОТПУНО ИЗМЕНИТИ ЦЕЛО ПОГЛАВЉЕ КОРИСТЕЊИ ПОДАТКЕ ИЗ ОВИХ ИЗВЕШТАЈА.**

24. У поглављу 1.6.5. Општа оцена стања животне средине, наслеђа, предела, климатских промена и катастрофа 1.6.5.1. Општа оцена стања квалитета животне средине 1.6.5.1.1. Анализа и оцена стања 1.6.5.1.1.2. Квалитет вода, страна 115, у првом поглављу додати следеће изворе: **Рударске отпадне воде, отпадне воде флотација минералних сировина, процедурне воде са активних и напуштених депонија рударског и комуналног отпада. Нису коришћени подаци**

из 2019 године Агенција за заштиту животне средине. Видети:
http://www.sepa.gov.rs/download/KvalitetVoda_2019.pdf,
<http://www.sepa.gov.rs/download/VodeSrbije/KvalitetSedimentaRekaIakumulacijaSrbije.pdf>.
ПОТПУНО ИЗМЕНИТИ ЦЕЛО ПОГЛАВЉЕ КОРИСТЕЊИ ПОДАТКЕ ИЗ ОВИХ ИЗВЕШТАЈА.

25. У поглављу 1.6.5. Општа оцена стања животне средине, наслеђа, предела, климатских промена и катастрофа 1.6.5.1. Општа оцена стања квалитета животне средине 1.6.5.1.1. Анализа и оцена стања 1.6.5.1.1.3. Квалитет земљишта, страна 116 - 117., **ПОТПУНЕ ПРЕРАДИТИ СА ПОДАЦИМА О ЗЕМЉИШТУ КОЈЕ ЈЕ ДЕГРАДИРАНО РУДАРСКИМ КОПОВИМА, ДЕПОНИЈАМА РУДАРСКОХ ОТПАДА, ЗЕМЉИШТЕ У ПРИОБАЉУ РЕКА КАО ПОСЛЕДИЦА ИСПУШТАЊА ОТПАДНИХ РУДНИЧКИ И ПРОЦЕДНИХ ВОДА СЕ ДЕПОНИЈА. ПРИКАЗАТИ КОНТАМИНИРАНЕ ЛОКАЦИЈЕ.** Користити “Катастар деградираног и контаминараног земљишта у Републици Србији” <http://www.sepa.gov.rs/download/zemljiste/KaDekontaminacijiZemljista.pdf>

26. У поглављу 1.6.5. Општа оцена стања животне средине, наслеђа, предела, климатских промена и катастрофа 1.6.5.2. Општа оцена стања управљања отпадом 1.6.5.2.1. Анализа и оцена стања, страна 119., **НИЈЕ ДАТА ОЦЕНА СТАЊА УПРАВЉАЊА РУДАРСКИМ ОТПАДОМ.** Допунити и изменити ово поглавље.

27. У поглављу 1.6.6. Синтезна оцена потенцијала, ограничења и кључних проблема просторног развоја Републике Србије, страна 136 - 137., у поглављу о потенцијалима додати:
- **Побољшање система информисања и учешћа јавности у процесима доношења одлука.**

28. У поглављу 1.6.6. Синтезна оцена потенцијала, ограничења и кључних проблема просторног развоја Републике Србије, страна 137 - 138., у поглављу о кључним ограничењима додати:
- **избегавање примене мера заштите животне средине и безбедности и здравља на раду од страних инвеститора,**
- **угрожена, загађена и деградирана животна средина у рударским регионима,**
- **недовољна еколошка свест доносиоца одлука,**
- **само формално, а не суштински укључивање јавности у процесе доношења одлука.**

29. У поглављу 1.6.6. Синтезна оцена потенцијала, ограничења и кључних проблема просторног развоја Републике Србије, страна 137 - 138., у поглављу о кључним проблемима, додати:
- **миграција становништва из локалних заједница на којима се незаконито користе природни ресурси због немогућности бављења традиционалним привредним активностима, загађење животне средине и нарушеног квалитета живота.**
- **недовољна укљученост локалног становништва у доношење одлука о просторном и урбанистичком планирању и развоју заједнице.**

30. У део 1.6.6. Синтезна оцена потенцијала, ограничења и кључних проблема просторног развоја Републике Србије, Кључни потенцијали за одрживи просторни развој Републике Србије, додати поред примене принципа чистије производње и примену принципа циркуларне и зелене економије.

У Предусловне за остваривање успешног и кохерентног територијалног развоја Србије додати и принципе циркуларне и зелене економије

31. У поглављу 2. ЦИЉЕВИ И ПЛАНСКА РЕШЕЊА 2.1. СЦЕНАРИО ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ДО 2035. ГОДИНЕ 2.1.3. Сценарио просторног развоја Републике Србије до 2035. године, страна 143, допунити да План просторног развоја мора да обухвати и четврту суштинску димензију: **Рационално коришћење природних ресурса и заштиту животне средине.**

32. У следећем пасусу овог поглавља речи три димензије заменити са четири димензије.

33. У поглављу 2.2. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, страна 145,

додати нови принципе:

- **одрживи развој локалних заједница,**
- **принцип заштите природних ресурса и природног наслеђа;**

34. У поглављу 2.3.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја Републике Србије 2.3.2.1. Општи и посебни циљеви просторног развоја Републике Србије, страна 146, проширити општи циљ: ... **Зауостављање негативних демократских процеса у рударским и пограничним зонама.**

35. У делу 2.3.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја Републике Србије, 2.3.2.1. Општи и посебни циљеви просторног развоја Републике Србије, код Општег циља **појаснити да се не ради о „циркуларном развоју“ већ о „циркуларној економији“.**

36. У поглављу 2.3.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја Републике Србије 2.3.2.1. Општи и посебни циљеви просторног развоја Републике Србије, страна 146, у поглављу о специфичним циљевима додати нове циљеве:

- 7. рационално управљање природним ресурсима,**
- 8. одрживи развој локалних заједница**

37. У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима 2.3.2.2.1. Циљеви заштите и коришћења пољопривредног земљишта и развоја пољопривреде и рибарства, страна 147, у поглављу општи циљеви, додати: **Ремедијација и рекултивација угроженог, загађеног и деградираног земљишта.**

38. У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима 2.3.2.2.1. Циљеви заштите и коришћења пољопривредног земљишта и развоја пољопривреде и рибарства, страна 148, у поглављу посебни циљеви, додати: **6. Зауостављање ширења загађења земљишта, површинских и подземних вода са деградираног земљишта.**

39. У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима 2.3.2.2.3. Циљеви заштите и коришћења вода и водопривредне инфраструктуре, страна 149, додати нови општи циљ: **зауостављање испуштање отпадних вода из рударства, индустрије и домаћинства**

40. У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима 2.3.2.2.3. Циљеви заштите и коришћења вода и водопривредне инфраструктуре, страна 149, додати нове посебне циљеве:

- 10. Коришћење акватичних биљака као биогорива,**
- 11. Демонтирање деривационих мини хидроелектрана у заштићеним подручјима након истека времена њихове амортизације,**
- 12. Изградња водозахвата за потребе рударства и металургије низводно од рудника места изливања рударских вода и отпадних индустријских вода.**

41. У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима, 2.3.2.2.4. Циљеви заштите и коришћења минералних сировина и развоја рударства, страна 149, у делу о општем циљу додати. **Обезбеђење економских, социјалних и еколошких услова за опстанак локалног становништва у рударским областима и њихово укључивање у процесе доношења одлука о управљању минералним сировинама.** У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима, 2.3.2.2.4. Циљеви заштите и коришћења минералних сировина и развоја рударства, страна 149, у делу о посебним циљевима додати:

- 7. Санација напуштених рудника и депонија и рекултивација и ремедијација оштећеног земљишта и водотокова.**
- 8. Наменско коришћење средстава од рудне ренте и**
- 9. Очување локалних заједница у рударским областима**

42. У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима 2.3.2.2.10. Циљеви регионалног развоја, страна 153, у дефиницији општег циља додати: **очување**

природних вредности и заштита животне средине.

43.У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима 2.3.2.2.10. Циљеви регионалног развоја, страна 153, у поглављу посебни циљеви додати:

4.а. Израда и реализација посебних програма деконтаминације контаминираних локација.

44.У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима 2.3.2.2.12. Циљеви развоја индустрије, страна 154, у дефиницији општег циља додати: **примена БАТ технологија и принципа циркуларне економије**

45.У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима 2.3.2.2.12. Циљеви развоја индустрије, страна 154, у дефиницији посебних циљева додати:

6. Развој “чистије производње”

7. Повећање енергетске ефикасности индустрије,

8. Смањење емисије отпадних гасова, прашине и вода,

9. Смањење настајања отпада и његова рециклажа.

46.У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима 2.3.2.2.17. Циљеви заштите животне средине, страна 159., општи циљ допунити: **заштита здравља становништва у агломерацијама у којима је концентрација загађујућих материја у ваздуху опасна по здравље.**

47. У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима 2.3.2.2.17. Циљеви заштите животне средине, страна 159., посебне циљеве допунити:

1. Израда просторних планова посебне намене за агломерације у којима је концентрација загађујућих материја у ваздуху опасна по здравље.

2. Изградња система за пречишћавање отпадних гасова и вода,

3. Побољшање система информисања јавности о загађености и заштити животне средине и укључивање у процесе доношењ одлука.

4. Деконтаминација контаминираних локација,

5. Санација, рекултивација и ремедијација напуштених рудника и депонија рударског отпада,

6. Развој система сакупљања и рециклаже отпада,

7. Изградња регионалних депонија комуналног отпада,

48.У поглављу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима 2.3.2.2.18. Циљеви управљања отпадом није обрађен проблем рударског отпада. **ДОПУНИТИ ОБРАДОМ ПРОБЛЕМА УПРАВЉАЊА РУДАРСКИМ ОТПАДОМ.**

49.У делу 2.3.2.2. Општи и посебни циљеви просторног развоја по тематским областима, 2.3.2.2.4. Циљеви заштите и коришћења минералних сировина и развоја рударства, Посебне циљеве допунити следећим: **-обезбеђивање адекватног управљања рудничким отпадом, ремедијација и рекултивација девастираних површина, примена циркуларне економије у рударству - коришћење техногених сировина, отпадне воде и др.**

50.У поглављу 2.5. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПО ТЕМАТСКИМ ОБЛАСТИМА 2.5.1. Заштита и одрживо коришћење природних ресурса 2.5.1.1. Пољопривредно земљиште, пољопривреда и рибарство (Реферална карта 1) 2.5.1.1.1. Коришћење пољопривредног земљишта и развој пољопривреде 2.5.1.1.1.2. Заштита и коришћење пољопривредног земљишта, страна 169., планска решења допунити у тачкама: **1. Зауставити деградирање земљишта изградњом непрописних депонија рударског отпада и загађењем процедурних вода са напуштених и активних депонија. 2. Металичних сировина (а не само енергетских и неметаличних)**

51.У поглављу 2.5. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПО ТЕМАТСКИМ ОБЛАСТИМА 2.5.1. Заштита и одрживо коришћење природних ресурса 2.5.1.1. Пољопривредно земљиште, пољопривреда и рибарство (Реферална карта 1) 2.5.1.1.1. Коришћење пољопривредног земљишта и развој пољопривреде 2.5.1.1.1.2. Заштита и коришћење пољопривредног земљишта, страна 173., Табела

18., у реду Република Србија -укупно, колону Приоритетне активности и мере подршке допунити са: **Заштита пољопривредног земљишта од конверзије у вештачке површине, контаминације, ерозије**

52.У поглављу 2.5. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПО ТЕМАТСКИМ ОБЛАСТИМА 2.5.1. Заштита и одрживо коришћење природних ресурса 2.5.1.1. Пољопривредно земљиште, пољопривреда и рибарство (Реферална карта 1) 2.5.1.1.1. Коришћење пољопривредног земљишта и развој пољопривреде 2.5.1.1.4. Просторно хетерогени приоритети подршке развоју пољопривреде 175., Табела 18., у реду Борска област, колону Приоритетне активности и мере подршке допунити: **Деконтаминација загађеног и деградираног земљишта дуж Борске и Кривељске реке, Великог Тимока, Пека и Поречке реке. Санација, рекултивација и ремедијација напуштених површинских копова и депонија рударског отпада. Спречавање сушења шума због загађеног ваздуха. Подизање ветрозаштитних шума на простору Кључа.**

53.У поглављу 2.5. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПО ТЕМАТСКИМ ОБЛАСТИМА 2.5.1. Заштита и одрживо коришћење природних ресурса 2.5.1.1. Пољопривредно земљиште, пољопривреда и рибарство (Реферална карта 1) 2.5.1.1.1. Коришћење пољопривредног земљишта и развој пољопривреде 2.5.1.1.5. Рибарство и аквакултура 2.5.1.1.5.1. Полазишта развоја рибарства и аквакултуре, страна 176., допунити: **Могућност коришћења акватичних биљака из река и језера као енергетског горива.**

54.У поглављу 2.5. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПО ТЕМАТСКИМ ОБЛАСТИМА 2.5.1. Заштита и одрживо коришћење природних ресурса 2.5.1.1. Пољопривредно земљиште, пољопривреда и рибарство (Реферална карта 1) 2.5.1.1.1. Коришћење пољопривредног земљишта и развој пољопривреде 2.5.1.1.5. Рибарство и аквакултура 2.5.1.1.5.2. Развој рибарства и аквакултуре, **детално разрадити предлог из претходне тачке 46 овог текста.**

55.У поглављу 2.5.1.2. Шуме, шумско земљиште, шумарство и ловство (Реферална карта 1, 2.5.1.2.1. Коришћење шума и развој шумарств, Табела 21. Приоритетне мере на обнови, нези и заштити шума, страна 180, допунити новим редовима:

- 19. Рекултивација напуштених рударских копова и депонија,**
- 20. Ветрозаштитне шуме**

56.У поглављу 2.5.1.2. Шуме, шумско земљиште, шумарство и ловство (Реферална карта 1, 2.5.1.2.1. Коришћење шума и развој шумарств, Табела 22. Мере и активности за подршку одрживом газдовању шумама, страна 180, допунити новим редом: **Мере заштите коришћења шумских плодова.**

57.У поглављу 2.5.1.3. Воде и водопривредна инфраструктура (Реферална карта 36), 2.5.1.3.1. Полазишта развоја водопривредне инфраструктуре, страна 185, тачку 9. допунити одредбом: **водозахвати за потребе индустрије и рудника су низводно од места испуштања отпадних вода.**

58.У поглављу 2.5.1.3. Воде и водопривредна инфраструктура (Реферална карта 36), 2.5.1.3.1. Полазишта развоја водопривредне инфраструктуре, страна 185, тачку 9. Допунити тачком **9а: Обавезна је рецикулација воде у индустријским и рударским постројењима.**

59.У поглављу 2.5.1.3. Воде и водопривредна инфраструктура (Реферална карта 36), 2.5.1.3.2. Водно земљиште **детљано обрадити деградирано водно земљиште поред Борске и Кривељске реке, Великог Тимока, Пека и Поречке раке.**

60.У поглављу 2.5.1.3. Воде и водопривредна инфраструктура (Реферална карта 36), 2.5.1.3.8. Заштита вода од загађивања, старане 195 - 196., **детално разрадити стање и неопходне мере спречавања загађења површинских вода из активних и напуштених рудника и са депонија рударског отпада.**

61.У поглављу 2.5.1.3. Воде и водопривредна инфраструктура (Реферална карта 36), 2.5.1.3.8. Заштита вода од загађивања, додати ново поглавље: **2.5.1.3.9.: Ремедијација и уређење**

загађених река са посебним освртом на враћање живота у рекама у којима је уништен биљни и животињски свет, приказати их на тематској карти број 3.

62.У поглављу 2.5.1.4. Минералне сировине и рударство (Рефералне карте 1 и 3б) 2.5.1.4.1. Полазишта коришћења, заштите и управљања минералним сировинама и развоја рударства (страна 198) иза речи ... Животне средине брисати зарез и додати: **одрживом развоју локалних заједница.**

63.У поглављу 2.5.1.4. Минералне сировине и рударство (Рефералне карте 1 и 3б) 2.5.1.4.1. Полазишта коришћења, заштите и управљања минералним сировинама и развоја рударства (страна 198) додати нови пасус: **Правовремено и објективно информисање јавности о геолошким истраживањима и рударским активностима, укључивање у процесе доношења одлука јединице локалне самоуправе и локално становништво.**

64.У поглављу 2.5.1.4. Минералне сировине и рударство (Рефералне карте 1 и 3б) 2.5.1.4.1. Полазишта коришћења, заштите и управљања минералним сировинама и развоја рударства 2.5.1.4.3. Развој сектора рударства у домену металичних минералних сировина (Тематска карта 4), страна 200, на крају другог пасуса додати: **Решавање проблема пресељења становништва угрожених села, подстицај њихових економских активности и дефинисање и/или спровођење социјалне политике грађана који су остали без средстава за живот заузимањем или оштећењем имовине. Приоритети су санација, рекултивација и ремедијација старих напуштених рударских копова, депонија рударске јаловине, флотацијских јаловишта, угроженог, загађеног, контаминираног и деградираног земљишта приобаља дуж речних токова Кривељске, Борске и Брестовачке реке, Великог Тимока, Пека и Поречке реке. Чишћења муља наталоженог у речним коритима наведених река, враћање живог света у њима.**

65.У поглављу 2.5.1.4. Минералне сировине и рударство (Рефералне карте 1 и 3б) 2.5.1.4.1. Полазишта коришћења, заштите и управљања минералним сировинама и развоја рударства 2.5.1.4.3. Развој сектора рударства у домену металичних минералних сировина (Тематска карта 4), страна 201, 2.5.1.4.6. Заштита животне средине, санација и ремедијација рударских објеката у првом пасусу, четвртом реду иза реч"..." објеката" додати: **угроженог, загађеног, контаминираног и деградираног земљишта, њихова санација, рекултивација и ремедијација.**

66.У поглављу 2.5.1.4. Минералне сировине и рударство (Рефералне карте 1 и 3б) 2.5.1.4.1. Полазишта коришћења, заштите и управљања минералним сировинама и развоја рударства 2.5.1.4.3. Развој сектора рударства у домену металичних минералних сировина (Тематска карта 4), страна 202, **на карти назначити експлоатациона и истражна поља минералних сировина као што је дато за енергетске сировине, дати списак лежишта и појава који су назначени на карти.**

67.У поглављу 2.5.2. Становништво и социјални развој 2.5.2.1. Демографски развој 2.5.2.1.1. Концепција просторно-демографског развоја и управљања миграцијама, 2.5.2.1.2.2. Сценарио очекивана будућност, Табела 27. Прогноза укупног броја становника у регионима и областима Србије, према очекиваном сценарију, 2020-2035., страна 208 - 209: **Детаљно објаснити разлоге смањења броја становника Борске области са 101.174 у полазној 2020. години на 57.144 у 2035. ОВО ЈЕ РАЗЛОГ НА ПОТПУНУ ИЗМЕНУ НАЦРТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ЈЕР ЈЕ НЕПРИХВАТЉИВО ОВАКВО ПЛАНИРАЊЕ. ОВО НИЈЕ ПЛАН РАЗВОЈА ЈЕР СЕ ПРАЗНИ ПРОСТОР КОЈИ ЈЕ ИЗВОР СИРОВИНА ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА СРБИЈЕ. ПОТРЕБНО ЈЕ ПРОМЕНИТИ ЦЕО КОНЦЕПТ ОВОГ НАЦРТА. ОН ЈЕ НЕПРИХВАТЉИВ У ОВАКВОМ СЦЕНАРИЈУ.**

68.У поглављу У поглављу 2.5.2. Становништво и социјални развој 2.5.2.1. Демографски развој 2.5.2.1.2.2. Сценарио очекивана будућност Табела 28. Прогноза радног контингента (20-64 године) у регионима и областима Србије, према очекиваном сценарију, 2020-2035., страна 210., **за Борско подручје је планиран број радно активних становника са 55524 у 2020. на 26.223. у 2035. години што је супротно проценама о повећању рударске производње и капацитета**

металрушке прераде. УМЕСТО ДА БОРСКО ПОДРУЧЈЕ ДОЖИВИ РАЗВОЈ ПЛАНИРА СЕ ДЕМОГРАФСКИ КОЛАПС. ТО ЈЕ НЕПРИХВАТЉИВО.

69. За поглавље 2.5.2. Становништво и социјални развој 2.5.2.1. Демографски развој 2.5.2.1.1. Концепција просторно-демографског развоја и управљања миграцијама, 2.5.2.1.2.3. Сценарио оптимистична будућност, Табела 29. Прогноза укупног броја становника у регионима и областима Србије, према оптимистичком сценарију, 2020-2035., страна 211, **ВАЖИ ИСТА КОНСТАТАЦИЈЕ КАО У ПРЕДХОДНОЈ ТАЧКИ 60.**

70. У делу 2.5.3. Регионални развој, предузетништво, индустрија и туризам, 2.5.3.3. Индустрија, 2.5.3.3.1. Стратешка дугорочна одређења индустријског развоја, додати да нови извор индустријског раста могу бити **примена принципа циркуларне и зелене економије**

71. У делу 2.5.3.3.2. Оквирни сценарији индустријског развоја, **сматрамо да треба поставити амбициознији циљ за постизање до 2035. године веће стопе раста циркуларне економије од предложених 10%.**

72. У делу 2.5. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПО ТЕМАТСКИМ ОБЛАСТИМА, 2.5.3. Регионални развој, предузетништво, индустрија и туризам, 2.5.3.4. Туризам (Реферална карта 4а), 2.5.3.4.3.2. Транзитни/тулинг туристички правци, допунити **Рефералну карту 4а трасама наведених Европских пешачких путева 4 и 7.**

73. У делу 2.5.5.3. Заштита, уређење и одрживо коришћење природног и културног наслеђа и предела, 2.5.5.3.1. Заштита, уређење и одрживо коришћење природног наслеђа (Реферална карта 4а), **прецизирати шта значи и која је „основана претпоставка“ да ће заштићена подручја у планском периоду обухватити 12,76% територије Србије.**

74. У поглављу 2.5.5. Заштита животне средине, наслеђа и предела 2.5.5.1. Заштита и унапређење квалитета животне средине (Реферална карта 4б) 2.5.5.1.1. Полазишта заштите и унапређења квалитета животне средине, страна 319, у одредници: “Заштита и унапређење квалитета животне средине у временском хоризонту до 2035. године базира се на реализацији следећих активности:” додати:

- Доконтаминација контаминираних локација,
- Одрживи развој локалних заједница на рударским подручјима,
- Побољшање квалитета ваздуха у агломерацијама у којима је 3. категорије.

75. У поглављу 2.5.5. Заштита животне средине, наслеђа и предела 2.5.5.1. Заштита и унапређење квалитета животне средине (Реферална карта 4б), 2.5.5.1.2. Просторна диференцијација квалитета животне средине, страна 319, у тачки 1. додати: **агломерације са трећим степеном квалитета ваздуха, подручја површинских копова металних и неметалних руда, напуштени рударски копови и депоније. У реченици: “За ову категорију треба обезбедити таква решења и одређења којима...” брисати речи “... и одређења...” На крају последње реченице тачке 1 брисати тачку и додати: “... очувања здравља људи и побољшања квалитета живота.”**

76. У поглављу 2.5.5. Заштита животне средине, наслеђа и предела 2.5.5.1. Заштита и унапређење квалитета животне средине (Реферална карта 4б), 2.5.5.1.2. Просторна диференцијација квалитета животне средине, страна 319, у тачки 1. У попис најугрженијих подручја додати: **контаминирано и деградирано земљиште у долинама Кривељске и Борске реке, Великог Тимока, Пека и Шашке реке као и подручја на којима се налазе напуштене депоније рударског отпада.**

77. У поглављу 2.5.5. Заштита животне средине, наслеђа и предела 2.5.5.1. Заштита и унапређење квалитета животне средине (Реферална карта 4б), 2.5.5.1.2. Просторна диференцијација квалитета животне средине, страна 320, у тачки 2: додати: **Простори и водотоци са којих се користе обновљиви извори енергије, простори интензивних геолошких истраживања. На крају последње реченице ове тачке брисати тачку, ставити зарез и додати: “бављење**

традиционалним привредним делатностима и очување и побољшање квалитета животе локалног становништва“.

78. У поглављу 2.5.5. Заштита животне средине, наслеђа и предела 2.5.5.1. Заштита и унапређење квалитета животне средине (Реферална карта 46), 2.5.5.1.2. Просторна диференцијација квалитета животне средине, страна 320, у тачки 2: допунити списак општина: **Димитровград, Бела Паланка, Пирот, Зајечар, Сокобања, Жагубица.**

79. У поглављу 2.5.5. Заштита животне средине, наслеђа и предела 2.5.5.1. Заштита и унапређење квалитета животне средине (Реферална карта 46), 2.5.5.1.2. Просторна диференцијација квалитета животне средине, страна 320, у тачки 3: **На овим подручјима забранити изградњу деривационих мини хидроелектрана, прописати услове изградња ветропаркова и соларних електрана и коришћења геотермалне енергије.**

80. Тематску карту кориговати у складу са предлозима у тачкама 63 - 68.

81. Додати ново поглавље 2.5.5.3. Управљање рударским отпадом и нову референтну карту 4в.

82. У поглављу 2.5.8.3. Идентификација и минимизирање конфликтних интереса у просторном развоју, страна 351, у пасусу о конфликтима, у тачки 1., додати нову тачку **1.3. Коришћење минералних сировина и одрживи развој локалних заједница на просторима геолошких истраживања и рударства.**

83. У поглављу 2.5.8.3. Идентификација и минимизирање конфликтних интереса у просторном развоју, на страни 351, у пасусу о приступу за превализлажење и минимизирање наведених потенцијалних конфликтних интереса додати основну тачку 1: **ПРИОРИТЕТ ЈЕ ПРЕВАЗИЛЕЖАЊЕ КОНФЛИКАТА ИЗМЕЂУ ЛОКАЛНОГ СТАНОВНИШТВА КОРИСНИКА НЕОБНОВЉИВИХ И ОБНОВЉИВИХ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА.**

84. У поглављу 2.5.8.3. Идентификација и минимизирање конфликтних интереса у просторном развоју, на страни 351, у тачки 2. Определјивање компромисних решења у просторном развоју, страна 352, додати: **усклађивање одрживог развоја локалне заједнице, интереса локалног становништва и инвеститора и власника постројења за коришћење обновљивих и необновљивих природних ресурса.**

85. У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 1. Пољопривредно земљиште, пољопривреда и рибарство, страна 355, додати: **1.9. Чишћење муља нанетог из рударских копова и депонија из корита река приобаља и њихова ревитализација.**

86. У поглављу У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 2. Шуме и шумско земљиште, шумарство и ловство, страна 356 додати: **2.6. Подизање појасева санитарне заштите око рударских и индустријских комплекса и саобраћајница, 2.7. Подизање ветрозаштитних шума.**

87. У поглављу У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 3. Воде и водопривредна инфраструктура, 3.5. Заштита вода од загађивања, у тачки 3.5.2., страна 356, додати и завршетак успостављања система пречишћавања отпадних вода **Бора.**

88. У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 3. Воде и водопривредна инфраструктура, 3.5. Заштита вода од загађивања, у тачки 3.5.2., страна 357, додати: **3.8. Изградња постројења за пречишћавање индустријских и рудничких отпадних вода.**

89.У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 4. Минералне сировине и рударство, страна 357, додати тачку: **4. 1.а. Забрана извоза металичних минералних сировина и њихових концентрата, 4.2.а. Повећање прерађивачких капацитета за прераду метала и нематала.**

90.У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 4. Минералне сировине и рударство, страна 357, додати тачку: **4.11.а. Решавање конфликта проширења постојећих и отварања нових рудника у Борско - Мајданпечком рударском подручју и одрживог развоја локалне заједнице.**

91.У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 4. Минералне сировине и рударство, страна 357, у тачки 4.12 брисати тачку на крају реченице и додати: **искључиво за потребе домаће прерађивачке индустрије.**

92.У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 4. Минералне сировине и рударство, страна 357, додати тачку: **4.15. Решавање проблема загађености ваздуха у Бору и Мајданпеку који је последица емисије из рударско - металуршког комплекса.**

93.У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 10. Заштита и унапређење квалитета животне средине, тачку 10.1.3., страна 363, допунити: **Кривељска река, Велики Тимок, Мали Пек, Пек и Шашка река.**

94. У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 10. Заштита и унапређење квалитета животне средине, тачку 10.2. Изменити тако да гласи: **Довођење емисија отпадних гасова и прашине у ваздух у дозвољеним границама.**

95.У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 10. Заштита и унапређење квалитета животне средине, тачку 10.2. Смањење загађења ваздуха које потиче из енергетике и индустрије:, допунити подтачком 10.2.1.а. **Модернизација и ревитализација металуршко - хемијског комплекса у Бору.**

96.У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 10. Заштита и унапређење квалитета животне средине, страна 362, тачку 10.2. Смањење загађења ваздуха које потиче из енергетике и индустрије:, допунити подтачком 10.2.2.а. **Успостављање система информисања у случајевима појаве концентрација гасова и прашине опасних по здравље људи и животну средину у локалним заједницама и планирати превентивна урбанистичка решења.**

97.У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 10. Заштита и унапређење квалитета животне средине, страна 364, тачку 11.Управљање отпадом, подтачку 11.1 допунити: **Зајечарски и Борски округ.**

98. У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025. ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 10. Заштита и унапређење квалитета животне средине, страна 364, тачку 11.Управљање отпадом, подтачку 11.2. Допунити: **Зајечар**

99.У поглављу 3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 3.1. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА ДО 2025.

ГОДИНЕ, Приоритетна планска решења до 2025. године по областима јесу: 10. Заштита и унапређење квалитета животне средине, страна 364, тачку 11. Управљање отпадом, подтачку 11.4 Успостављање станица за сакупљање отпадних возила: допунити **БОР**,

100.У тачки 3.2. **МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ 3.2.1. Нормативно-правне мере и инструменти имплементације**, страна 366, додати тачку 4.а.: **Измена и допуна закона о заштити ваздуха, разграничити права и обавезе националних институција и јединица локалне самоуправе, јачати локалне управе за управљање квалитетом ваздуха,**

101.У тачки 3.2. **МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ 3.2.1. Нормативно-правне мере и инструменти имплементације**, страна 366, додати тачку 4. б.: **Донети закон о надокнади штете животној средини.**

102.У тачки 3.2.2. **Планско-програмске мере и инструменти имплементације**, страна 368, додати тачку **2.а. Развој националног и локалних мониторинг система и информисања јавности у реалном времену о квалитету ваздуха и мерама личне заштите.**

103.У тачки 3.2.2. **Планско-програмске мере и инструменти имплементације**, страна 368, на крају тачке 3 додати: **рекултивације и ремедијације река и приобаља загађеним и уништеним индустријским у рудничким отпадним водама.**

104.У тачки 3.2.2. **Планско-програмске мере и инструменти имплементације**, страна 369, на крају тачке 5 додати: **и одрживог развоја локалних заједница у рударским областима.**

105.У тачки 3.2.2. **Планско-програмске мере и инструменти имплементације**, страна 370, тачку 14 допунити: **Израда стратегије заштите ваздуха и акционог плана.**

106.У поглављу 3.2.3. **Институционално-организационе мере и инструменти имплементације**, страна 372, додати тачку 2.а.: **У области заштите животне средине - формирати и јачати капацитете локалних заједница за управљање животном средином.**

107.У поглављу 3.2.3. **Институционално-организационе мере и инструменти имплементације**, страна 372, додати тачку 4.а.:**Изградити систем превенције конфликта у локалним заједницама приликом геолошких истраживања и отварања рудника.**

108.У поглављу 3.2.3. **Институционално-организационе мере и инструменти имплементације**, страна 373, додати тачку **14.а. Успоставити ефикасан систем информисања и учешћа јавности у процесу доношења одлука од значаја за животну средину.**

109.У делу 3.2. **МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ, 3.2.3. Институционално-организационе мере и инструменти имплементације, 11. У области индустрије**, допунити и **израду Програма развоја циркуларне економије.**

110. У ППРС није уважена препорука из Стратешке процене утицаја: Када се говори о просторном аспекту животне средине и карактеристикама животне средине за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају битно је пажњу посветити:

1. Подручјима са изузетно загађеном животном средином и великим притисцима на простор, ресурсе, становништво и животну средину (урбана, индустријска, рударска, подручја производње електричне енергије и друга угрожена подручја са прекораченим вредностима загађујућих материја у ваздуху, водама и земљишту, угроженим биљним и животињским светом и стаништима и угроженим здрављем људи). За ова подручја у ППРС и СПУ треба обезбедити таква решења и опредељења којима се спречава даља деградација и умањују ефекти ограничавања развоја. Потребно је санирати и ревитализовати деградирани и угрожене екосис-теме и санирати последице загађења, у циљу стварања квалитетније животне средине. (страна 46.СПУ)

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2021. ДО 2035. ГОДИНЕ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

2. Поглавље 1.2.1. Квалитет ваздуха, Оцена квалитета ваздуха у Србији, страна 30., допунити први пасус, (страна 30) следећим закључком Агенције за заштиту животне средине: **Садржај тешких метала: олова, арсена, кадмијума и никла у суспендованим честицама РМ10 не указују на загађење осим у Бору где је била прекорачена циљна вредност за арсен и кадмијум;** (Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији за 2019. годину, стр. 67, Агенција за заштиту животне средине, 2020.г.)
3. Табелу 1. Табела 1.1. Категорије квалитета ваздуха у периоду 2010-2018. године, страна 31, допунити оценом стања квалитета ваздуха за 2019. годину ((Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији за 2019. годину, Агенција за заштиту животне средине, 2020.г.)
4. Поглавље 1.2.1. Квалитет ваздуха, Оцена квалитета ваздуха у Србији, страна 33, допунити на крају последњег пасуса: **Најзначајнији емитер гасова и прашине у агломерацији Бор је рударство и металургија, а емисије из домаћинстава и саобраћаја немају доминантан утицај на стање квалитета ваздуха.**
5. Поглавље 1.2.2. Квалитет вода, страна 34., додати нови пасус: **Отпадне воде из рудника металних сировина, процедурне воде са напуштених и активних одлагалишта рударског отпада и изливања отпадних вода из ових објеката у акцидентним случајевима уништили су или угрозили живи свет у Кривељској и Борској реци, Великом Тимоку, Пеку и Шашкој реци. У долини Борске реке и Великог Тимока пиритном јаловином је засуто преко 2000 хектара најплоднијег земљишта. Ово контаминирано земљиште је извор ширења загађења на површинске и подземне воде атмосферским падавинама и еолском ерозијом.**
6. Поглавље 1.2.2. Квалитет вода, страна 35., допунити подацима о **концентracијама тешких метала у рекама и акумулацијама.**
7. Поглавље 1.2.2. Квалитет вода, страна 39., допунити подацима о **пречишћавању отпадних вода из рударства и индустрије.**
8. Поглавље 1.2.2. Квалитет вода, страна 39., допунити подацима о **седиментима у рекама и акумулацијама, Квалитет седимената река и акумулација, Агенција за заштиту животне средине, 2019, (Извор: <http://www.sepa.gov.rs/download/VodeSrbije/KvalitetSedimentaRekaIakumulacijaSrbije.pdf>)**
9. Поглавље 1.2.3. Квалитет земљишта, страна 42, допунити новим пасусом о **контаминираном земљишту у близини површинских копова рудника металних минералних сировина и напуштених и активних депонија рударског отпада.**
10. Поглавље 1.2.4. Ниво буке, страна 43, први пасус допунити изворе буке: **грађевинске машине на градилиштима, рударска опрема приликом отварања рудника и експлоатације.**

11. Поглавље 1.2. Преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи **допунити поглављем Управљање комуналним и рудничким отпадом**. Области плана за које су разматрана питања животне средине је и Управљање отпадом констатује се у следећем поглављу на страни 45, а тога нема у процени стања.
12. Поглавље 1.3. Карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају, табелу просторне дифернцијације (страна 46) у колони “Подручја загађене и деградиране животне средине”, иза речи “насеља у колубарском басену” додати: **Насеља у општини Мајданпек, граду Бору и приобаљу Великог Тимока**.
13. У поглављу 1.4. Разматрана питања и проблеми заштите животне средине у плану и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене, на страни 48. Додати да се мора идентификовати **проблем рударског отпада и навести (на страни 49) да се мора разматрати**.

Друштво младих истраживача Бор
Грађанска читаоница Европа
Удружење грађана покрет за развој села Вилаж
Покрет за ново доба Бор
Удружење Грађана ГРУПА 55

